

KLAIPĖDOS PAULIAUS LINDENAU MOKYMO CENTRAS DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS VERTINIMO MAŽOS VERTĖS VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ SRITYJE

2024-03-15 Klaipėdos Pauliaus Lindenau mokymo centro (toliau – Centras) buvo atlikta antikorupcinė analizė. Nustatant korupcijos pasireiškimo tikimybę mažos vertės pirkimų srityje įvertinti dokumentai, apimantys laikotarpį nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. Analizės metu nagrinėti dokumentai: Lietuvos Respublikos Korupcijos prevencijos įstatymas, Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatymas, Viešųjų pirkimų tarnybos mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas, Klaipėdos Pauliaus Lindenau mokymo centro viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Klaipėdos Pauliaus Lindenau mokymo centro direktoriaus 2023 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. V-16 bei kita informacija, susijusi su viešaisiais pirkimais.

Atliekant vertinimą nagrinėta: kaip vykdomi mažos vertės pirkimai, jų praktinis taikymas, ar nepažeidžiami reglamentuojantys viešųjų pirkimų organizavimą ir vykdymą dokumentai. Centras viešuosius pirkimus vykdo vadovaudamasi: Viešųjų pirkimų įstatymu, Mažos vertės viešųjų pirkimų tvarkos aprašu, patvirtintu Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-97 „Dėl mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“, „Klaipėdos Pauliaus Lindenau mokymo centro viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašu“, patvirtintu Centro direktoriaus 2023 m. sausio 18 d. įsakymu Nr.V-16, Centro direktoriaus įsakymais, reglamentuojančiais viešųjų pirkimų organizavimą ir vykdymą, 2023 m. patvirtintu Centro numatomų vykdyti prekių, paslaugų ir darbų viešųjų pirkimų planu. Darbuotojai, dalyvaujantys viešųjų pirkimų procese, supažindinti su viešųjų pirkimų planavimo, inicijavimo, organizavimo ir atlikimo taisyklėmis pasirašytinai, pasirašę nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą. Viešųjų pirkimų komisijos narių ir pirkimo organizatoriaus nešališkumo deklaracijos ir pasižadėjimai saugomi pagal įstatymus. Centro direktorius, Viešųjų pirkimų komisijos nariai, pirkimų iniciatoriai ir pirkimų organizatoriai yra deklaravę privačius interesus, pateikdami privačių interesų deklaracijas. Viešieji pirkimai buvo vykdomi pagal patvirtintą finansinių metų (laikotarpis nuo 2023-01-01 iki 2023-12-31) pirkimų planą, kuris patvirtintas 2023 m. kovo 15 d. direktoriaus įsakymu Nr. V-52. Pirkimų planas tvirtinamas Centro direktoriaus įsakymu, kurį rengia viešųjų pirkimų specialistas. Pirkimų planas rengiamas atsižvelgiant į Centro atitinkamiems biudžetiniams metams finansavimo programų sudarytus išlaidų planus. Viešųjų pirkimų inicijavimui ir organizavimui direktoriaus, 2023 m. balandžio 13 d. įsakymu Nr.V-67 ir 2023 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. V-90 sudarytos Centro viešųjų pirkimų komisijos, 2023 m. balandžio 13 d. įsakymu Nr.V-66 patvirtintas viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentas, paskirti pirkimo iniciatoriai ir pirkimų organizatoriai, kurie viešuosius pirkimus atlieka tiesiogiai taikydami Viešųjų pirkimų įstatymo ir susijusių teisės aktų nuostatas. Pirkimų organizatorius viešuosius pirkimus atlieka Mažos vertės viešųjų pirkimų tvarkos aprašo, patvirtinto Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-97 „Dėl mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta tvarka. Centro viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos apraše, patvirtintame direktoriaus 2023 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. V-16, numatyta galimybė, kad Centro direktorius rašytine užduotimi pirkimą atlikti gali pavesti Komisijai, neatsižvelgdamas į tai, kad konkrečių prekių, paslaugų ar darbų numatoma pirkimo vertė mažesnė kaip 15000 Eur be PVM. Už Pirkimų plano vykdymą atsako viešųjų pirkimų organizatorius. Viešųjų pirkimų organizatorius koordinuoja ir kontroliuoja Centre atliekamus viešuosius pirkimus, kurių vertė prekių, paslaugų ar darbų yra ne didesnė kaip iki 15000 Eur. be PVM. Viešųjų pirkimų organizatorius turi pirkimų specialisto pažymėjimą Nr. 3227855331RD. Centro pirkimų procese ir vidaus kontrolės sistemoje dalyvaujantys asmenys:

1. Pirkimų iniciatoriai;
2. asmuo, atsakingas už pirkimų planavimą;
3. asmuo, atsakingas už pirkimų organizavimą ir jo priežiūrą;

4. pirkimų organizatoriai;
5. Viešųjų pirkimų komisijos;
6. CVP IS administratorius;
7. asmuo, atsakingas už pirkimų vykdymą, naudojantis CPO elektroniniu katalogu;
8. asmuo, atsakingas už pirkimo dokumentų ir pirkimo sutarčių registrų tvarkymą;
9. Asmuo atsakingas už nešališkumo deklaracijų ir konfidencialumo pažymėjimų registrų tvarkymą bei užpildytų viešų ir privačių interesų deklaracijų peržiūrą.

Viešųjų pirkimų dokumentai saugomi ne trumpiau kaip 4 metus nuo pirkimo pabaigos, preliminariosios sutartys, pirkimo sutartys, jų pakeitimai ir su jų vykdymu susiję dokumentai – ne trumpiau kaip 4 metus nuo pirkimo sutarties įvykdymo. Viešuosius pirkimus inicijuoja Pirkimų iniciatoriai. Pirkimo iniciatorius rengia paraišką viešajam pirkimui atlikti. Paraiškoje nurodomos pageidaujamos prekių, paslaugų ar darbų savybės, jų kiekiai, kita svarbi informacija. Suderinama pirkimo vertė ir suderinamas galimas pirkimo būdas. Suderinta paraiška tvirtinama Centro direktoriaus parašu. Pirkimo organizatorius atlieka mažos vertės pirkimo procedūras, pildo Tiekėjų apklausos pažymą. Kiekvienas atliktas pirkimas registruojamas pirkimų žurnale. Centro direktoriaus 2023 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. V-16 patvirtintos ir pirkimų vykdymo formos: „Pirkimų registracijos žurnalas“, „Paraiška dėl prekių, paslaugų ar darbų poreikio“, „Mažos vertės pirkimo pažyma“, „Pirkimo užduotis“. Pirkimo dokumentus ir pirkimo sutarties projektą rengia pirkimų organizatorius. Žodžiu ir raštu sutartys viešinamos CVPIS. Per 2023 m. pavišintos 105 raštu sudarytos sutartys ir 169 žodžiu sudarytos sutartys. Sutarties įsipareigojimų vykdymo, pristatymo (atlikimo, teikimo) terminų laikymosi koordinavimą (organizavimą), taip pat prekių, paslaugų ir darbų atitikties pirkimo sutartyse numatytiems kokybiniais ir kitiems reikalavimams stebėseną atlieka pirkimų organizatorius arba pirkimų iniciatorius. Pirkimų iniciatorius seka pirkimo sutarties pabaigos datą. Viešųjų pirkimų organizatorius pateikė ataskaitą apie 2023 m. atliktus viešuosius pirkimus 2024 m. sausio 30 d. Tiriamuoju laikotarpiu Viešųjų pirkimų komisija vykdė 24 pirkimus, visus kitus pirkimus vykdė Pirkimų organizatorius.

Eil. Nr.	Pirkimo tipas	Skelbiami pirkimai		Neskelbiami pirkimai	
		Įvykdytų pirkimų skaičius	Pirkimų sutarčių vertė su PVM	Įvykdytų pirkimų skaičius	Pirkimų sutarčių vertė su PVM
		(vnt.)	(Eur.)	(vnt.)	(Eur.)
1.	Tarptautiniai	6	965408,3	0	0
2.	Supaprastinti (išskyrus mažos vertės)	2	192531,3	0	0
3.	Mažos vertės	10	598951,0	231	785861,7
	Iš jų:				
4.	Vykdomi CVPIS:	18	1756890,6	6	83165,95
	Iš viso:	18	1756890,6	231	785861,79

Nagrinėjamu laikotarpiu (2023-01-01 iki 2023-12-31) buvo atlikta 231 mažos vertės viešųjų pirkimų. Iš visų 231 atliktų pirkimų 6 pirkimai buvo skelbiami, nes numatoma atskiros pirkimo sutarties vertė yra didesnė kaip 15 000 Eur (penkiolika tūkstančių eurų) (be PVM). Per CPO vykdytų mažos vertės pirkimų skaičius – 4 sutartys, sutarčių vertė – 159617,28 Eur su PVM, per CPO nevykdytų neskelbiamų mažos vertės pirkimų, kuriuos galima buvo atlikti per CPO skaičius 2, sutarčių vertė 34133,12 Eur su PVM. Priežastys – ilgas konkurso terminas (nešiojamieji kompiuteriai), nėra pilno prekių asortimento (kompiuteriniai stalai su kėdėmis). Neskelbiamų mažos vertės pirkimų, kai buvo apklaustas arba pasiūlymą pateikė vienas tiekėjas, sutarčių skaičius – 194 vnt. Bendra sutarčių vertė – 150000,33 Eur su PVM. Dėl iš anksto nenumatytų įvykių, dėl kurių reikėjo ypač skubiai įsigyti prekių, paslaugų ar darbų – 4 vnt., sutarčių vertė – 3251,60 Eur su PVM.

Tai avarių likvidavimo darbai, skubus maisto produktų, prekių įsigijimas. Parduoti prekes, suteikti paslaugas ar darbus galėjo tik konkretus tiekėjas (dėl techninių prižasčių; dėl išimtinių teisių, įskaitant intelektinės nuosavybės teises, apsaugos) – 2 sutartys, sutarčių vertė – 8420,90 Eur su PVM, prekės viešinimui – 3 sutartys, sutarčių vertė – 2149,99 Eur su PVM. Dalis pirkimų atlikta iš vieno ir to paties tiekėjo (virtuvės įrangos remontas, gėlių pirkimas). Rekomenduotina, kad būtų atsisakyta vieno tipo atskirų pirkimų ir atlikti pirkimai, pasirašant ilgalaikes sutartis. Neskelbiamų mažos vertės pirkimų iš vieno tiekėjo skaičius sudaro 19,08 proc. nuo visų neskelbiamų mažos vertės pirkimų skaičiaus. Atlikus analizę ir vertinimą mažos vertės pirkimų srityje, daroma prielaida, kad nors ir pirkimai atlikti nepažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų, tačiau įvertinus neskelbiamų pirkimų skaičių (231 sutarčių), atsiranda rizika, ar vykdomų neskelbiamų viešųjų pirkimų metu, kai vadovaujamosi objektyvumu ir kviečiami konkretūs tiekėjai, paslaugos ir prekės yra įsigyjamoms geriausiomis kainomis. Nesudaromos sąlygos konkurencingumui didinti bei geriausios kainos pasiūlymui gauti. Vadovaujantis VPI 17 str. 1 d. ir 2 d., perkančioji organizacija turi užtikrinti, kad vykdant pirkimo procedūras ir nustatant laimėtoją būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų bei pasiektas viešųjų pirkimų tikslas – įsigyta reikalingų prekių, paslaugų ar darbų, racionaliai naudojant lėšas. Siekiant didesnio pirkimų skaidrumo ir efektyvesnio biudžeto lėšų naudojimo, rekomenduotina vadovautis Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo 21.2.1 p., kuris numato, kad pirkimas skelbiamos apklausos būdu gali būti vykdomas visais atvejais (net kai Aprašas leidžia rinktis paprastesnį pirkimo būdą - neskelbiamą apklausą raštu ar žodžiu).

PASIŪLYMAI DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIŲ NEIGIAMOS ĮTAKOS PANAIKINIMO AR SUMAŽINIMO

Priemonės	Įvykdymo laikas	Laukiami rezultatai	Vertinimo kriterijai
Neskelbiamų iš vieno tiekėjo pirkimų skaičiaus mažinimas	2024-01-01/ 2024-12-31	Pirkimų skaičius iš vieno tiekėjo mažinamas iki 15 proc.	Pirkimų skaičius iš vieno tiekėjo neviršija 15 proc. nuo visų neskelbiamų mažos vertės pirkimų
Sudaryti ilgalaikes sutartis to paties tipo prekėms, paslaugoms	2024 m. II-III ketv.	Atlikti pirkimus to paties tipo prekėms/paslaugoms	Sudarytos ilgalaikės sutartys prekių/paslaugų įsigijimui
Mažinti žodžiu, raštu atliekamų viešųjų pirkimų skaičių	2024 m. II-III ketv.	Užtikrinamas viešųjų pirkimų procedūrų skaidrumas ir atsekamumas	Dalis neskelbiamų mažos vertės pirkimų vykdomi per CVP IS ir CPO

Viešųjų pirkimų specialistė

Rita Danilskienė